

Securitatea națională și Dreptul la informație

Principiile globale „TSHWANE”

Prezentare de: Vadim ENICOV,
cercetător juridic.

Principii generale în legislația națională

- Legea cu privire la secretul de stat stabilește obligativitatea respectării principiilor:
 - ✓ Legalității;
 - ✓ Argumentării;
 - ✓ Oportunității.

Care informații pot fi secretizate?

- Domeniul apărării naționale;
- Domeniul economiei, științei și tehnicii;
- Domeniul relațiilor externe;
- Domeniul securității statului și asigurării ordinii de drept;
- Sfera activității autorităților publice.

Care informații nu pot fi secretizate?

- Încălcarea drepturilor și libertăților omului;
- Starea mediului înconjurător, calitatea produselor alimentare;
- Accidente și catastrofe;
- Fapte de încălcare a legii de către autoritățile publice și persoane cu funcții de răspundere;
- Starea reală de lucruri în învățământ, cultură, comerț, agricultură și ordinea de drept.

De ce este secret raportul Kroll?

- Secret de stat? – Descrie fapte ilegale ale autorităților.
- Secret comercial? – Conține informații negative.
- Secret bancar? – Este obținut de persoane terțe.
- Confidențialitatea urmăririi penale? – Nu sunt materiale ale urmăririi penale.
- Argumentul Pro dezvăluire: Interesul major al societății.

Acordarea dreptului de acces la secret de stat

- Stabilirea necesității;
- Aplicarea măsurilor de verificare;
- Asumarea obligației privind păstrarea secretului;
- Limitarea drepturilor;
- Luarea deciziei privind acordarea dreptului de acces.

Recomandări TSHWANE,

raportate la legislația națională, partea 1

- Reglementări care ar detalia modul de executare a obligației de divulgare din oficiu;
- Secretizarea trebuie să: fie prevăzută de lege; fie necesară societății; protejeze un interes legitim de securitate națională;
- Precizarea clară a domeniul prejudiciului prezumat: securitatea statului sau interesele statului;
- Principiul interesului major în favoarea divulgării este restrâns;

Recomandări TSHWANE, raportate la legislația națională, partea 2

- Obligația declarării motivelor secretizării informației;
- Accesul public la regulile de secretizare;
- Facilitarea contestărilor interne la secretizare;
- Nu este prevăzută obligația autorităților publice de a ține liste publice de documente secretizate;
- Obligația de revizuire a informațiilor secretizate ori a refuzurilor de a divulga informații secretizate.

Recomandări TSHWANE,

raportate la legislația națională, partea 3

- Proceduri de desecretizare, termene și publicarea informațiilor expirate;
- Obligația de a lua în considerare cererea, chiar dacă informația a fost secretizată;
- Obligația de a divulga părți ale documentelor;
- Reglementari de protecție în caz de divulgări a informațiilor ce nu putea fi secretizate;
- Se interzice împiedicarea prealabilă a publicării în interesul protejării securității naționale.

Punctele slabe în legislație cu referire la secretul de stat

- Respectarea Intereselor societății;
- Stabilirea unor criterii clare de secretizare;
- Neadmiterea ascunderii infracțiunilor;
- Competențe de desecretizare;
- Posibilitatea desecretizării timpurii;

Recomandări pentru societatea civilă

- Cooperare;
- Schimbul de informații;
- Schimb de opinii;
- Propuneri către autorități;
- Implicarea activă a societății civile.